

## บทคัดย่อ

### โครงการศึกษาวิธีการรักษาโรคอุจจาระร่วงในสถานอนามัยและการป้องกันโรคในชุมชน

จังหวัดพัทลุงและจังหวัดสตูล พ.ศ.2547

ปรีชา หนูฟอง, บงกช เขียวชาญยนต์, รุจิสรณ์ ขุนหมวก, สุนีย์ เหมพัฒน์

สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 12 สงขลา

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการตรวจรักษาผู้ป่วยเด็กโรคอุจจาระร่วงของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล ศึกษาความพร้อมของเวชภัณฑ์ เคมีภัณฑ์ สื่อสุขภาพ ศึกษาปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินงานตรวจรักษาโรคอุจจาระร่วงในสถานอนามัยระดับตำบล 43 แห่ง และศึกษาพฤติกรรมการดูแลเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปีที่ป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วงของผู้ดูแลเด็กในชุมชน ซึ่งอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของสถานอนามัยจำนวน 550 ราย ในจังหวัดพัทลุงและจังหวัดสตูล เก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนมีนาคม 2547 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติ ใช้จำนวน ร้อยละ

ผลการศึกษา พบว่า เจ้าหน้าที่สาธารณสุขสามารถซักประวัติอาการอุจจาระร่วง และลักษณะอุจจาระร่วงได้อย่างถูกต้องร้อยละ 100.0 การตรวจภาวะขาดน้ำจะถามเรื่องการกระหายน้ำ สังเกตตา ลึกโหล ร้อยละ 95.3 และ 93.0 ความรู้ในการประเมินภาวะขาดน้ำเล็กน้อย พบว่าตอบถูกต้องตามเกณฑ์ร้อยละ 27.9 ความรู้ในการประเมินภาวะขาดน้ำรุนแรงตอบถูกต้องตามเกณฑ์ร้อยละ 53.5 ความรู้ ในการรักษาภาวะขาดน้ำเล็กน้อย พบว่า เจ้าหน้าที่สาธารณสุขตอบถูกว่า ควรป้อนสารละลายผงน้ำตาล เกลือแร่ที่สถานบริการสาธารณสุข ร้อยละ 39.5 และในการรักษาภาวะขาดน้ำรุนแรงเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตอบถูกว่า ควรเข้ารับการรักษาที่สถานบริการสาธารณสุข เพื่อให้ให้น้ำเกลือหรือสารละลาย ผงน้ำตาลเกลือแร่ ร้อยละ 23.3 การใช้ยาปฏิชีวนะตามอาการผู้ป่วย เจ้าหน้าที่สาธารณสุขตอบถูก ร้อยละ 67.6 การให้คำแนะนำตามกฎข้อที่ 1 ตอบถูกร้อยละ 53.3 กฎข้อที่ 2 ตอบถูกร้อยละ 34.9 กฎข้อที่ 3 ตอบถูก ร้อยละ 95.3 ปัญหาอุปสรรคในการรักษาเด็กป่วยส่วนใหญ่ได้แก่ เด็กไม่ชอบสารละลาย ผงน้ำตาลเกลือแร่เนื่องจากรสชาติไม่ดี ร้อยละ 72.1 รองลงมาได้แก่ผู้ดูแลเด็กต้องการยาปฏิชีวนะ เกินความจำเป็น ร้อยละ 58.1

ความพร้อมของสถานอนามัยพบว่า มีความพร้อมในการบริการรักษาโรคอุจจาระร่วงในด้านข้อมูลร้อยละ 95.3 ปัญหาในการส่งต่อผู้ป่วยพบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีรถส่งต่อผู้ป่วย ร้อยละ 37.2

ความรู้ของผู้ดูแลเด็กที่บ้านพบว่า ผู้ดูแลเด็กมีความรู้เรื่องกฎข้อที่ 1 ร้อยละ 7.6 กฎข้อที่ 2 ร้อยละ 21.9 กฎข้อที่ 3 ร้อยละ 78.7 ผู้ดูแลเด็กได้รับความรู้เรื่องสารละลายผงน้ำตาลเกลือแร่จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 82.4 และส่วนใหญ่สามารถตอบปริมาณการใช้สารละลายผงน้ำตาลเกลือแร่และการผสมได้ถูกต้อง

ข้อเสนอแนะ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และผู้ดูแลเด็ก ควรได้รับการฟื้นฟูความรู้ในเรื่องการดูแลรักษาผู้ป่วยโรคอุจจาระร่วงอย่างต่อเนื่อง